

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.068/2011/6. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a dr. Bojté Gizella ügyvéd (címe) által képviselt I.rendű felperes neve (címe) I. rendű, II.rendű felperes neve (címe) II. rendű, III.rendű felperes neve (címe) III. rendű, IV.rendű felperes neve (címe) IV. rendű, V. rendű felperes neve (címe) V. rendű és VI.rendű felperes neve (címe) VI. rendű felpereseknek, a dr. Halász Barbara ügyvéd (címe) által képviselt I. rendű alperes neve (címe) I. rendű és az ifj. dr. Horváth Ferenc ügyvéd (címe) által képviselt az II.rendű alperes neve (címe) II. rendű alperesek ellen kártérítés megfizetése iránti indított perében a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 10.P.21.586/2008/44. számú ítélete ellen a II. rendű alperes részéről 45. sorszám és az I. rendű alperes részéről 46. sorszám alatt előterjesztett fellebbezések, valamint a II. rendű alperes részéről Pf.4. sorszám alatt előterjesztett csatlakozó fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és az alperesek által egyetemlegesen az I. rendű felperesnek fizetendő tőke összegét 3 500 000 (hárommillió-ötszázezer) Ft-ra, a II-III. rendű felpereseknek személyenként fizetendő tőke összegét pedig 2 500 000 (kétmillió-ötszázezer) Ft-ra leszállítja azzal, hogy valamennyi felperes esetében a késedelmi kamatfizetés kezdő időpontja 2007. március hó 10. napja. Az alperesek a nem vagyoni kártérítés tőkeösszegét és annak kamatait a III. rendű felperes részére gyámhatósági fenntartásos betétbe helyezéssel kötelesek teljesíteni. Az alperesek által egyetemlegesen fizetendő perköltség összegét az I. rendű felperes tekintetében 175 000 (százhetvenötezer) Ft-ra, a II-III. rendű felperes tekintetében személyenként 125 000 (százhuszonötezer) Ft-ra, továbbá a külön felhívásra megtérítendő kereseti illeték összegét 474 864 (négy-százhetvennégyezer-nyolcszázhatvannégy) Ft-ra leszállítja, az állam által előlegezett költség összegét pedig 92 982 (kilencvenkétezer-kilencszáznyolcvankettő) Ft-ra felemeli; egyebekben az első fokú ítéletet helyben hagyja.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az I. rendű felperesnek 62 500 (hatvankétezer-ötszáz) Ft, a II-V. rendű felpereseknek személyenként 37 500 (harminchétezer-ötszáz) Ft és a VI. rendű felperesnek 25 000 (huszonötezer) Ft

másodfokú perköltséget. Kötelezi a II. rendű alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az I. rendű felperesnek 50 000 (ötvenezer) Ft, a II-III. rendű felpereseknek személyenként 28 500 (huszonnyolcezer-ötszáz) Ft, a IV-V. rendű felpereseknek személyenként 32 500 (harminckétezer-ötszáz) Ft és a VI. rendű felperesnek 21 500 (huszonegyezer-ötszáz) Ft másodfokú perköltséget, továbbá térítsen meg az államnak - az állami adóhatóság felhívására az abban foglalt módon és határidőn belül - 91 200 (kilencvenegyezer-kétszáz) Ft fellebbezési eljárási illetéket.

Megállapítja, hogy az I. rendű alperes 120 000 (százhuszezer) Ft fellebbezési eljárási illeték visszatérítése iránti kérelmet terjeszthet elő az illetékes állami adóhatóságnál.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

2007. március hó 9. napján 22 óra 25 perc körüli időpontban a számú főút D. és Ny. közötti szakaszán néhai F. I. - aki az I. rendű felperes házastársa, a II-III. rendű felperesek édesapja, a IV-V. rendű felperesek gyermeke és a VI. rendű felperes testvére volt - halálos közlekedési balesetet szenvedett. A baleset úgy következett be, hogy a **néhai S. M.** által vezetett és a megengedett sebességnél nem gyorsabban haladó típusú tehergépkocsinak ütközött a **B. T. Z.** által vezetett túlerhelt - a megengedett 46 tonna helyett 68,86 tonna nyárfát szállító - és az adott útszakaszra megállapított 70 km/h sebességgel szemben 86 km/h sebességgel haladó járműszerelvényről leszakadt, majd a szemközti sávba áttért pótkocsi, aminek következtében elhunyt a ... gépjárműnek mind az öt utasa. A pótkocsi leszakadásához a vonószem fáradt törése vezetett. A vonószem körgyűrű alakú részében egy repedés keletkezett, amely 0,5-2 év alatt a teljes gyűrűkeresztmetszet szétválásához vezetett. Ezt meggyorsította a vonószem furatának a vezető által is észlelhető ovális alakja, amely miatt a vonóerő változó nagyságú volt: a vonójármű a pótkocsit rángatta. A vonószemet a balesetet megelőzően javították oly módon, hogy a körgyűrű belsejébe az ovális alak kiküszöbölésére egy perselyt hegesztettek. A **B. T. Z.** által vezetett tehergépkocsi felelősségbiztosítója az I. rendű alperes, a pótkocsi felelősségbiztosítója pedig a II. rendű alperes volt. **B. T. Z.**t ... Városi Bíróság az 58.B.1561/2007/35. számú ítéletével nem jogerősen 1 év 4 hónap fogházbüntetésre ítélte közúti baleset gondatlan okozásának vétsége miatt.

A tulajdonos kérésére a..... Megyei Közlekedési Felügyelet Járműfelügyeleti Osztálya engedélyezte a..... típusú gépjármű átalakítását 6 fős változatúra, ami meg is történt, majd 2002. szeptember hó 13. napján a jármű sikeres műszaki vizsgát tett. Az átalakítás miatti záradékot a forgalmi engedélybe nem jegyeztették be.

Az I. rendű felperes és néhai F. I. 1989. évben kötöttek házasságot, amelyből a II-III. rendű felperesek születtek. A néhai és a felperesek szoros családi kötelékben, napi szintű kapcsolattartás mellett éltek, ahol is a néhai másodszülött fiúgyermekként a IV-V. rendű felperesek támasza volt. A néhai kapcsolata a házastársával, a gyermekeivel, a szüleivel,

valamint a testvérével kiemelkedően jó volt, elvesztése a felperesekre komoly csapást jelentett.

Az I. rendű felperes a baleset bekövetkeztekor 40 éves volt. A baleset következtében súlyos depressziós állapotba került, férje elvesztését értelmileg és érzelmileg feldolgozni a mai napig nem tudta, emiatt betegségként definiálható kóros pszichés állapotban van, amely depressziós állapot a közvetlen környezetére, így leginkább gyermekeire rendkívül nyomasztó hatással lehet és az életnehézségekkel való lelki megküzdése negatív mintát mutat. Az I. rendű felperes fokozott alkoholfogyasztása nem vezethető vissza a néhai halálára. A baleset után pszichiátriai szakkórházban kezelték, jelenleg is rendszeresen jár pszichológushoz, pszichoterápiát is magába foglaló pszichiátriai kezelésre szorul. Stabil gyógyulási motiváció esetén a rendszeres és tartós pszichiátriai kezelés hatására pszichés állapotában jelentős javulás következhet be.

A II. rendű felperes a baleset bekövetkeztekor 17 éves volt. Kapcsolata a néhaival harmonikus apa-fia kapcsolatnak volt tekinthető. Édesapja elvesztése miatt normál lefolyású, befejezett gyázmunka mutatható ki nála, melynek időtartama egy év volt. A néhai elvesztése a II. rendű felperes felnőtté válása szempontjából meghatározó életszakaszban történt, ezért a fejlődése jelentősen megnehezült, valamint az édesanyja depressziós állapota negatív hatással lehetett a fejlődésére és az életvitelére.

A III. rendű felperes a baleset bekövetkeztekor 13 éves volt. Édesapjával harmonikus apa-lánya kapcsolatban volt. Nála normál lefolyású, befejezett gyázmunka állapítható meg egy év időtartamban, ugyanakkor a gyász feldolgozása nagyfokú mentális és érzelmi megterhelést jelentett a számára, a fejlődése ez idő alatt jelentős hátrányt szenvedett el, viszont betegségként definiálható pszichés eltérés nem alakult ki.

A IV. rendű felperes a néhaival szoros fizikai és érzelmi kapcsolatban állt. Nála elhúzódó gyászreakció alakult ki, a fia halálát érzelmileg nem tudta feldolgozni, a gyászvesztéshez a mai napig nem alakított ki alkalmazkodó viszonyulást. Gyászérzései könnyen aktiválódnak jelenleg is és ilyenkor lelkiállapotát, ezzel életét és mindennapjait jelentősen meghatározza a szomorúság és a szorongás, viszont az elhúzódó gyászreakció nem definiálható betegségként nála; állapota végleges.

Az V. rendű felperes a fiával szoros kapcsolatban állt. Nála szintén elhúzódó gyászreakció alakult ki, a néhai elvesztését feldolgozni nem tudta. Gyászérzései jelenleg is könnyen aktiválódnak, ilyenkor mindennapjait jelentősen terhelő, tehetetlen dühöt és szomorúságot él át, viszont ez az elhúzódó gyászreakció betegségként nem definiálható, az állapota végleges.

A néhaival harmonikus, szeretetteljes kapcsolatban állt VI. rendű felperes a baleset bekövetkeztekor 46 éves volt, aki már a balesetet megelőzően is súlyos depressziós tüneteket mutatott, kezelés alatt állt. Nála egy év időtartamú normál lefolyású, befejezett gyázmunka állapítható meg, amely időszak alatt gyászérzései jelentős hátrányt jelentettek életére, mivel súlyosbíthatták a már fennálló pszichiátriai betegségének a tüneteit.

Az I. rendű alperes peren kívül 1 100 000 Ft-ot fizetett meg az I. rendű felperesnek az őt ért dologi károk megtérítése címén, azonban az I. rendű felperest ténylegesen 962 136 Ft vagyoni kár érte.

A felperesek keresetükben az alpereseket egyetemlegesen kérték kötelezni az I. rendű felperesnek 5 500 000 Ft, a II-III. rendű felpereseknek személyenként 4 000 000 Ft, a IV-VI. rendű felpereseknek pedig személyenként 2 000 000 Ft tőke és annak 2007. március hó 9. napjától járó késedelmi kamatai megfizetésére.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Az I. rendű alperes védekezése szerint a vonógépjármű nem felelős a balesetért, mert az kizárólag a pótkocsi vonószemének törése miatt következett be; egyúttal beszámítási kifogást is előterjesztett 137 864 Ft erejéig. A II. rendű alperes védekezése szerint a veszélyes üzemi jelleg a vonógépjárműből eredt, ezért ő nem marasztalható, vagy ha igen, akkor is az I. rendű alperessel egyetemlegesen.

Az elsőfokú bíróság a 44. sorszám alatt meghozott ítéletében kötelezte az alpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az I. rendű felperesnek 4 500 000 Ft, a II-III. rendű felpereseknek személyenként 3 000 000 Ft, a IV-V. rendű felpereseknek személyenként 1 500 000 és a VI. rendű felperesnek 1 000 000 Ft tőkét, valamint annak 2007. március hó 9. napjától járó késedelmi kamatát, ezen túlmenően a felperesek keresetét elutasította. Kötelezte az alpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az I. rendű felperesnek 200 000 Ft, a II-III. rendű felpereseknek személyenként 150 000 Ft, a IV-V. rendű felpereseknek személyenként 75 000 Ft és a VI. rendű felperesnek 50 000 Ft perköltséget, valamint egyetemlegesen térítsenek meg az államnak külön felhívásra 870 000 Ft le nem rótt kereseti illetéket és 87 125 Ft állam által előlegezett költséget.

Határozatának indokolása szerint néhai F. I. két veszélyes üzem találkozásakor bekövetkezett baleset során vesztette életét. Mivel ő egyik veszélyes üzemnek sem volt üzembentartója, így kívülálló harmadik személynek tekintendő, ezért az alpereseknek a felperesek irányában a Ptk. 345. §-a szerint kell helytállniuk, méghozzá a Ptk. 344. §-a alapján egyetemlegesen, figyelemmel a baleset idejében hatályos 190/2004. (VI. 8.) Korm. rendeletre.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint nem hatott közre a baleset bekövetkeztében az a körülmény, hogy a típusú gépjármű átalakításának forgalmi engedélybe történő bejegyzése elmaradt. Ez néhai F. I. terhére semmilyen formában nem róható, legfeljebb a típusú gépjármű üzembentartója terhére lenne írható, akinek felelősségbiztosítója szintén a II. rendű alperes volt, tehát ha ez a körülmény jelentőséggel bírt volna, akkor is a II. rendű alperes terhére lett volna értékelhető, amely esetben azonban az alperesekkel közös károkozónak lenne tekinthető.

A baleset oka a pótkocsi vonószemének szakszerűtlen javítása és annak a hosszabb időn keresztül kialakult repedése volt, ami kellő gondosság mellett felismerhető lett volna. **B. T.** emellett több közlekedési szabályt is megszegett. A kívülálló harmadik személy szempontjából a járműszerelvénny egységesen képezett egy, nem pedig két veszélyes

üzemet. Ebből eredően az alperesek nem tudták magukat kimenteni, mert a veszélyes üzemben kívül eső elháríthatatlan okot nem tudtak igazolni. A veszélyes üzemben belüli rendellenesség, illetőleg az, hogy a gépjármű, avagy a pótkocsi üzembentartójának felróhatóságára vezethető vissza a baleset, a kívülálló károsult harmadik személy szempontjából közömbös volt. Az alperesek felelőssége a fentiek szerint fennáll, ezért őket az elsőfokú bíróság közös károkozóként marasztalta el, és a közrehatás arányának megállapítását a Ptk. 344. §-ának (3) bekezdése alapján mellőzte.

A bekövetkezett baleset sértette a felperesek személyiségi jogait: sérült az egységes családban való éléshez fűződő joguk, valamint a testi, lelki egészséghez fűződő jogaik is, a haláleset az I., a IV. és az V. rendű felperesek esetében eredményezett feldolgozatlan gyász munkát. A néhai elvesztése a felpereseket súlyosan megrázta, ezért az elsőfokú bíróság mérlegeléssel a nem vagyoni károkat a rendelkező részben foglaltak szerint állapította meg, amibe az I. r. felperes esetében beszámított 137 864 Ft-ot.

Az elsőfokú bíróság a Pp. 81. §-a (1) bekezdésének második fordulata alapján marasztalta az alpereseket az felperesi oldalon felmerült perköltség összegében, és kötelezte őket a felperesek költségmentessége folytán le nem rótt kereseti illeték és az állam által előlegezett szakértői díj megfizetésére.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperesek fellebbezést, valamint az I-III. rendű felperesek és a II. rendű alperes csatlakozó fellebbezést terjesztettek elő.

Az I. rendű alperes a fellebbezésében az ítélet részbeni megváltoztatásával a kereset vele szemben történő elutasítását kérte. Másodlagosan mellőzni kérte a II. rendű alperessel való egyetemleges marasztalását, és a felperesek 30 % mértékű közrehatására figyelemmel 20 %-os kártérítési kötelezettség alapján az általa fizetendő kártérítés összegét az I. rendű felperes esetében 420 000 Ft-ra, a II-III. rendű felperesek esetében személyenként 350 000 Ft-ra, a IV-V. rendű felperesek esetében személyenként 140 000 Ft-ra és a VI. rendű felperes esetében 70 000 Ft-ra kérte leszállítani. Utóbb a felperesek közrehatására már nem hivatkozott. Álláspontja szerint a külön veszélyes üzemnek minősülő pótkocsi működési körében bekövetkezett rendellenesség miatt kizárólag a II. rendű alperes tartozik felelősséggel a bekövetkezett kárért, ugyanis a gépjármű vezetőjét nem terheli felróhatóság, ahogy a szabályszegése és a kár közötti okozati összefüggés is hiányzik. A másodlagos fellebbezési kérelme körében arra hivatkozott, hogy a.... típusú gépjárműben csak három személy utazhatott volna, amiről az azt vezető személynek tudnia kellett volna, valamint az emiatti közrehatás ezen gépjármű felelősségbiztosítója helytállása körébe tartozott. Erre tekintettel az I. rendű alperes helytállási kötelezettsége csupán 20 %-ban állapítható meg, ami a felpereseket ért hátránnyal arányos kártérítési összeg alapulvételével a fentebb írt marasztalást indokolja csupán.

A II. rendű alperes a fellebbezésében az első fokú ítélet részbeni megváltoztatásával a terhére megállapított marasztalási összeg leszállítását kérte az I. rendű felperes esetében 2 500 000 Ft-ra, valamint a II-III. rendű felperesek esetében személyenként 1 800 000 Ft-ra, a IV-V. rendű felperesek esetében személyenként 1 000 000 Ft-ra és a VI. rendű felperes esetében 700 000 Ft-ra, ugyanis az elsőfokú bíróság által megállapított kártérítés eltúlzott,

az nem áll arányban az elszenvedett hátrányokkal. A II. rendű alperes csatlakozó fellebbezést is előterjesztett az I. rendű alperes fellebbezése okán, amelyben a járműszerelvény egységes veszélyes üzemi jellegének hangsúlyozása mellett az egyetemleges marasztalás mellőzése esetén 80-20 %-ban kérte meghatározni a felelősség arányát az I. rendű alperesre terhesebben.

Fellebbezési ellenkérelmében valamennyi fél az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte az ellenérdekű fél fellebbezésével támadott részében.

Az ítélet tábla a fellebbezéseket részben alaposnak, a csatlakozó fellebbezések pedig alaptalannak találta a következők szerint:

Mindenekelőtt az ítélet tábla annyiban helyesbíti az első fokú ítélet indokolási részét, hogy az I. rendű felperes a módosított keresete szerint nem 4 500 000 Ft, hanem 5 500 000 Ft nem vagyoni kártérítés megfizetését igényelte. Az ítélet tábla emellett ki is egészíti az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást azzal, hogy az első fokú ítélet meghozatalát követően a **B. T. Z.**-al szemben folyamatban volt büntetőeljárásban a Megyei Bíróság a 18.Bf.214/2010/7. szám alatt meghozott végzésével helybenhagyta a büntetőjogi felelősséget megállapító első fokú ítéletet. Ezen helyesbítés és kiegészítés mellett az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita eldöntéséhez szükséges mértékben feltárta, s abból az alperesek egyetemleges felelősségének fennállására vonatkozóan részletes indokolással alátámasztott helyes jogi következtetésre jutott, amellyel az ítélet tábla teljes mértékben egyetértett anélkül, hogy azt ehelyütt külön meg kívánná ismételni, ezért arra csupán visszautal.

Az alperesek fellebbezése annyiban volt alapos, hogy az I-III. rendű felperesek részére megítélt nem vagyoni kártérítés összege eltúlzott volt. Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárás során feltárt konkrét tényállás alapján a jogsérelem folytán bekövetkezett hátrányokat, következményeket helyesen vette számba azzal, hogy az I. rendű felperes esetében további hátrányként értékelhető az önrendelkezési jogának csorbulása: az életvitele jelentősen megváltozott a káresemény következtében, egyedül rá hárult ugyanis két, a kamaszkorban lévő kiskorú gyermekének a felnevelése anélkül, hogy az ezzel köztudomásúan együtt járó terheket mással megoszthatná, miközben más eredetű alkoholfüggősége miatt maga sem tekinthető egészségesnek.

Az elsőfokú bíróság a feltárt hátrányokat az I-III. rendű felpereseket megillető nem vagyoni kártérítés összegének a meghatározásánál nem megfelelően értékelte. Az ítéletkezési gyakorlat szerint a nem vagyoni kárpótlás mértékének meghatározásánál a károsult személy körülményeit, életkorát, a társadalomban elfoglalt helyzetét, a káreseménynek a károsult személyével való összefüggéseit kell döntő súllyal értékelni. A nem vagyoni kárpótlás mértéke megállapításánál tehát a jogsértés súlyát és a következmények súlyosságát kell figyelembe venni, nem hagyható figyelmen kívül az összeg meghatározásánál a hasonló következményekkel járó, korabeli káreseményekkel kapcsolatos ítéletkezési gyakorlat és az annak megfelelő egységes megítélés követelménye sem. Az I. rendű felperes javára megállapított nem vagyoni kártérítés összege a fenti körülmények ellenére is eltúlzottnak tekintendő a kialakult bírói gyakorlathoz képest, a

hozzátartozói nem vagyoni kártérítések körében ugyanis a túlélő házastárs részére ilyen nagyságú kárpótlás kettős személyiségi jogsérelem esetében sem indokolt, különösen akkor nem, ha az I. rendű felperes életkora nem rejti magában a teljes elmagányosodás veszélyét sem, így esetlegesen új kapcsolat létesítésére is lehetősége nyílhat. A II-III. rendű felperesek részére megállapított nem vagyoni kártérítés ugyancsak eltúlzottnak volt tekinthető, náluk ugyanis normál időtartamú gyászreakció jelentkezett, aminek a feldolgozása megtörtént, az pszichés megbetegedést nem alakított ki, egészségkárosodás nem maradt vissza, ezért az elsőfokú bíróság által megítélt nem vagyoni kártérítés az őket ért személyiségi jogsérelemmel nem volt arányos. A IV-VI. rendű felperesek esetében az elsőfokú bíróság által a részükre megítélt nem vagyoni kártérítés összege az őket ért sérelmekkel arányos volt, figyelemmel a IV-V. rendű felperesek esetében a feldolgozatlan gyászra, a VI. rendű felperes esetében pedig a meglévő pszichés megbetegedésének a súlyosbodására. A most kifejtettek miatt az I. rendű felperes esetében a beszámított összegre is figyelemmel 3 500 000 Ft, a II-III. rendű felperesek esetében pedig személyenként 2 500 000 Ft nem vagyoni kártérítés szükséges, de egyben elegendő is az őket ért immateriális hátrányok kompenzálására.

A késedelmi kamatfizetés kezdő időpontját az ítélet tábla valamennyi felperes esetében a káreseményt követő napban határozta meg, mert a kártérítés a Ptk. 360. §-ának (1) bekezdése szerint a károsodás bekövetkeztekor vált esedékessé, azaz az alperesek a károsodás napján még késedelem nélkül teljesíthettek volna, csak az ezt követő naptól estek késedelembe a Ptk. 298. §-ának a) pontja értelmében.

A Csjt. 82. §-ának (2) bekezdése alapján a szülők a gyermek pénzét és értéktárgyait, amennyiben azokat a rendes vagyonkezelés szabályai szerint folyó kiadásokra vagy egyéb okból készen tartani nem kell, kötelesek a gyámhatósághoz beszolgáltatni; ilyen értékekről a szülők a gyámhatóság jóváhagyása nélkül nem rendelkezhetnek. A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/ 1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 147. §-a (1) bekezdésének a) pontja értelmében, ha a törvényes képviselő a Csjt. 82. §-ának (2) bekezdése alapján a gyermek, illetve a Ptk. 20/B. §-a alapján a gondnokság alá helyezett pénzét és értéktárgyait a gyámhivatalnak beszolgáltatni köteles, a pénzt hitelintézetnél nyitott gyámhatósági fenntartásos betétben, forint folyószámlán vagy devizaszámlán kell elhelyezni. Ezen jogszabályhelyekre tekintettel az alperesek a nem vagyoni kártérítés tőkeösszegét és annak kamatait nem közvetlenül a kiskorú III. rendű felperes kezéhez, hanem gyámhatósági fenntartásos betétbe helyezéssel kötelesek teljesíteni. Az alpereseknek ezzel és az I-II. rendű felperesek részére járó kártérítés összegével kapcsolatban módjuk van arra, hogy a II. rendű alperes által a másodfokú tárgyalást megelőzően teljesített összeget a Ptk. 296. §-ának (1) bekezdése szerint beszámítsák akár a Ptk. 293. §-ában rögzített elszámolási szabály szerint, akár megegyezésük függvényében attól eltérően.

A leírtak miatt az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján részben, a fentiek szerint megváltoztatta. Ennek következtében módosultak az I-III. rendű felperesek és az alperesek közötti pernyertesség-pervesztesség arányai, ami az I-III. rendű felperesek javára megállapított perköltség összegének a leszállítását is indokolta, ugyancsak a Pp. 81. §-ának (2) bekezdésében (s nem pedig az elsőfokú bíróság

által tévesen hivatkozott Pp. 81. §-a (1) bekezdésének második fordulata) írt szabályt alkalmazva. Az alperesek kisebb mértékben lettek pervesztesek, ezért az ítélet tábla leszállította a terhükre megállapított le nem rótt kereseti illeték összegét, ám az elsőfokú bíróságtól eltérő számítási módszert alkalmazva. A maximális összegű illeték megosztása olyan arányban történt, ahogy a keresetlevél benyújtásakor rögzült pertárgyérték (27 481 546 Ft) aránylott az alperesek 45,49 %-os pervesztességéhez. Az elsőfokú bíróság 87 125 Ft állam által előlegezett költségben marasztalta az alpereseket, holott annak felmerült összege ténylegesen 187 125 + 10 000 Ft volt. Tekintettel arra, hogy a Pp. 253. §-ának (3) bekezdése értelmében a másodfokú bíróság a fellebbezési (csatlakozó fellebbezési) kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül határozhat a le nem rótt illeték, valamint az állam által előlegezett és meg nem térült költség megfizetéséről, az ítélet tábla annak ellenére felemelte ez utóbbinak az alperesek részéről megtérítendő összegét, hogy e tekintetben sem fellebbezés, sem pedig csatlakozó fellebbezés előterjesztésére nem került sor. Az állam által előlegezett költség alperesek által megtérítendő részének a meghatározása során az ítélet tábla csupán a nem vagyoni kártérítés felperesek által követelt összegéből indult ki, mivel a bizonyítás is kizárólag ezzel állt összefüggésben, méghozzá az eredetileg követelt teljes 26 500 000 Ft összegű nem vagyoni kártérítésből, mivel a kereset leszállítására csak a szakértői vélemény beérkezését követően került sor $(197\,125 / 26\,500\,000 * 12\,500\,000 = 92\,982\text{ Ft})$.

A fellebbezési eljárásban az I-III. rendű felperesek nagyobb részben, míg a IV-VI. rendű felperesek teljesen pernyertesek lettek, ezért az alperesek a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése, illetőleg a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelesek a javukra perköltséget fizetni.

Az I. rendű alperes által fellebbezett érték az I. rendű felperes esetében 4 500 000 Ft volt, amiből 1 000 000 Ft erejéig lett pernyertes, ehhez adódik hozzá az I. rendű felperes időközben visszavont csatlakozó fellebbezésében sikertelenül kért 1 000 000 Ft, így a tiszta pervesztessége 2 500 000 Ft. A fellebbezett érték a II-III. rendű felperesek esetében személyenként 3 000 000 Ft volt, amiből 500 000 Ft erejéig lett pernyertes az I. rendű alperes, ehhez adódik hozzá a II-III. rendű felperesek időközben visszavont csatlakozó fellebbezésében sikertelenül kért személyenkénti 1 000 000 Ft, így a tiszta pervesztessége 1 500 000 Ft. A IV-V. rendű felperesek esetében a fellebbezett érték 1 500 000 Ft volt, a VI. rendű felperes esetében pedig 1 000 000 Ft, akik esetében az I. rendű alperes pervesztessége teljes volt.

A II. rendű alperes a marasztalás összegét az I. rendű felperes esetében 2 500 000 Ft-ra kérte leszállítani, majd a csatlakozó fellebbezése szerint ennek 20 %-ára, azaz 500 000 Ft-ra, tehát a fellebbezett érték 4 000 000 Ft volt, amiből 1 000 000 Ft erejéig lett pernyertes, amihez adódik az I. rendű felperes időközben visszavont csatlakozó fellebbezésében sikertelenül kért további 1 000 000 Ft, így a tiszta pervesztessége 2 000 000 Ft. A II-III. rendű felperesek esetében a marasztalás összegét személyenként 1 800 000 Ft-ra kérte leszállítani, majd a csatlakozó fellebbezése szerint ennek 20 %-ára, azaz 360 000 Ft-ra, tehát a fellebbezett érték 2 640 000 Ft volt, amiből 500 000 Ft erejéig lett pernyertes, amihez adódik a II-III. rendű felperesek időközben visszavont csatlakozó fellebbezésében sikertelenül kért személyenkénti további 1 000 000 Ft, így a tiszta pervesztessége 1 140 000 Ft. A IV-V. rendű felperesek esetében a marasztalás összegét személyenként 1 000

000 Ft-ra kérte leszállítani, majd a csatlakozó fellebbezése szerint ennek 20 %-ára, azaz 200 000 Ft-ra, tehát a fellebbezett érték 1 300 000 Ft volt, a pervesztesség pedig teljes. A VI. rendű felperes esetében a marasztalás összegét 700 000 Ft-ra kérte leszállítani, majd a csatlakozó fellebbezése szerint ennek 20 %-ára, azaz 140 000 Ft-ra, tehát a fellebbezett érték 860 000 Ft volt, ugyancsak teljes pervesztesség mellett.

Az így megállapított tiszta pervesztesség összege után kötelesek az alperesek a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja és (5) bekezdése alapján megállapított ügyvédi munkadíjból álló perköltség megfizetésére a Pp. 217. §-ának (1) bekezdésén alapuló teljesítési határidő mellett.

Az elsőfokú bíróság annak ellenére kötelezte az alpereseket a fellebbezési eljárási illeték lerovására, hogy az ítéletábla által a Pf.I.20.163/2009/2. szám alatt ebben a perben meghozott végzésében a tárgyi illetékfeljegyzési jog fennállását megállapította, ami - lévén nem személyhez kötődik, hanem a per tárgyán alapul - a felek mindegyikét megillette. Mivel az alperesek a fellebbezési eljárási illetéket mégis megfizették, arra az ítéletábla figyelemmel volt. Az I. rendű alperes által fellebbezett érték mindösszesen 14 500 000 Ft volt, amihez képest 12 500 000 Ft-ban lett pervesztés, ezért az ítéletábla az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 80. §-a (1) bekezdésének i) pontja alapján megállapította, hogy 120 000 Ft fellebbezési eljárási illeték visszatérítése iránti kérelmet terjeszthet elő az illetékes állami adóhatóságnál, mivel ennek megtérítésére a személyes költségmentesség kedvezményében részesült felperesek nem voltak kötelezhetőek, ezért ez az állam terhén marad a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és a 14. §-a alapján. A II. rendű alperes kizárólag a fellebbezése utáni 342 000 Ft eljárási illeték átutalását igazolta, ám a csatlakozó fellebbezés illetéke nem került megfizetésre, aminek összege 211 200 Ft volt - csupán 1 760 000 Ft-ot nem vitatott az elsőfokú bíróság által megítélt 14 500 000 Ft tőkeösszegeből; amelyből 8 800 000 Ft-ot meghaladó részt, azaz 5 700 000 Ft-ot a fellebbezésében vitatott, tehát a csatlakozó fellebbezéssel érintett perérték 7 040 000 Ft, aminek 3 %-a a csatlakozó fellebbezés illetéke az Itv. 46. §-ának (4) bekezdése alapján. A II. rendű alperes a fellebbezése tekintetében 3 700 000 Ft-ban lett pervesztés, amivel arányos fellebbezési eljárási illeték összege 222 000 Ft, amihez adódik a sikertelen csatlakozó fellebbezés illetéke, így a kettő együtt 433 200 Ft. Ebből a II. rendű alperes megfizetett 342 000 Ft-ot, ezért az ítéletábla a különbözetként jelentkező 91 200 Ft külön felhívásra történő megtérítésére kötelezte őt az Itv. 74. §-ának (3) bekezdése értelmében irányadó, a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján.

Debrecen, 2011. május hó 25. napján

Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta s.k. a tanács elnöke, dr. Bakó Pál s.k. előadó bíró, dr. Drexlerné dr. Karcub Edit s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő